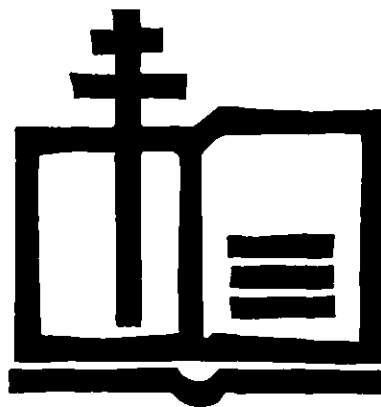

1 slovo

ČASOPIS
GRÉCKOKATOLÍKOV

Ročník II. • Číslo 1

15. JANUÁR 1970

Vstúpili sme na cestu nového občianskeho roku. Na našom obrázku ju lemuje biely sneh, v našich myšliach ju sprevádzajú vážne otázky: čo nám prinesie a čoho nás zbaví? Bude šťastnejší ako ten, s ktorým sme sa rozlúčili? Nad touto našou neistotou krúži iba neohraničené želanie všetkých nás, aby rok, do ktorého vstupujeme bol pre všetkých radostnejší, spokojnejší, šťastnejší a bohatší!

V tomto duchu sa nesú všetky novoročné prípitky, stisky rúk a pozdravy. Je prirodzené, že si túto túžbu po šťastí znovu pripomíname, ale náš pohľad na šťastie musí byť všestranný, aby sme neupadli do snov, ale mali na mysli svoje pravé šťastie, ktoré nie je možné pridelovať iba na jednotlivé roky, ale na celý náš život, na celý život pozemský a celý život večný.

Technický pokrok zbližil vzdialenosti, uľahčil ľuďom pracovné podmienky a zaiste priniesol hojnosť prospechu ľudstvu. Môže nás naplňovať hrdou spokojnosťou, ale nesmie nás zaslepovať svojou jedinečnosťou. J. Perrin už v r. 1938 napísal: „Za päťdesiat, sto rokov, pozná ľudstvo taký pokrok, že ten, ktorého sme svedkami bude nám pripadať ako malicherný.“ A iný autor zdôrazňuje: „Strojové vybavenie, ktorým nás obklopuje dnešná veda, je obyčajnou detskou hračkou s tým, čo prinesie rok 2500 alebo 3000.“ (P. Rousseau).

Nemáme dôvodu k tomu, aby sme pochybovali o pravdivosti týchto výrokov, ale musíme zdôrazniť, že technický pokrok je iba prostriedkom k všetkému, čo robí človeka šťastnejším, lepším a bohatším. V encyklike Sv. Otec Pavol VI. nám dôrazne pripomína: „Pravý pokrok musí byť všestranný, t. j. musí dbať o prospech každého človeka a celého človeka.“

Vyhliadky na šťastie, ktoré si v novoročných dňoch tak srdečne želáme, založuje skutočný stav dnešného sveta, ktorý je nerovnomerne rozdelený. Neodstránil rôzne nedostatky hospodárske, choroby, živelné katastrofy, osobné tragédie, vojny a pod. Autori knihy Dejiny zajtraškov z r. 1956, J. Fourastier a C. Vimont, napísali, že zo všetkých žijúcich ľudí asi 250 miliónov ich žije v krajinách, kde životné podmienky sú nižšie ako v európskych štátoch. T. Mende upozornil už pre 15 rokmi na dnešný vykofajený svet, v ktorom sa dávajú do prevádzky najluxusnejšie parníky s najprepychovjším vybavením pre psov, zatiaľ čo napr. v Bombaji na 250 tisíc ľudí spáva každú noc na ulici. A iný súčasný sociológ priznal, že pre väčšinu ľudí je najnaliehavejším problémom hlad. Keď k tomu všetkému pripočítame správy, v ktorých sa hovorí o predčasných úmrtiach — a tu nemyslíme na nevyliciteľné choroby a tragické seba-

(Pokračovanie na 5. str.)

Na prelome rokov

MINULÝ ROK 1969 zapadol v hlbokú priepasť večnosti. Zapadol, ale nezanikol. Hovorí sa, že ani sekunda, ktorá uplynula nikdy sa nevráti. Je to pravda? Veriaci človek vie, že tomu tak nie je. Ten, ktorý povedal: „Nebo a zem pomínú, ale moje slová nepomínú.“ (Mt 24, 35), povedal tiež: „Príde hodina, keď všetci v hrobách počujú jeho hlas a vyjdú; tí, čo robili dobro, budú vzkriesení pre život, tí však, čo páchali zlo, budú vzkriesení pre súd.“ (Ján 5, 28).

Náš pozemský život je prípravou pre život večný, ktorému bude predchádzať súd, v ktorom bude spočítaná každá naša sekunda. Kto spočíta všetky kvapky slz, sklamaní, kto spočíta všetky rany zasadené krutosťou, surovosťou a bezcitnosťou? Ztratili rodičia svojho milovaného syna, dcéru, ztratilo dieťa jedného z milovaných rodičov či dokonca oboch, opustený zostal manžel odchodom vernej ženy, alebo žena muža, ktorý bol pevnou oporou, ztratili sme priateľa, zklamal nás ten či onen, prišli sme o cennú vec, azda sme prišli o ťažko nadobudnuté imanie? To sú iste trpké skutočnosti. Veriaci kresťan vždy zdvihne svoju hlavu, srdce a jeho rty zo srdca šepkajú: „A Boh im zotrie z očí každú slzu.“ (Apok. 7, 17). Tak nás učí naša viera. Ale minulý rok bol i časom mnohej osobnej, rodinnej i spoločenskej radosti, mnohých úspechov a na to nesmieme zabúdať! Za každú zotretú slzu, za každý úsmev, za každú prežitú radosť a za všetko je treba Bohu poďakovať. Zamyslíme sa preto nad svojím zmýšľaním i jednaním v uplynulom roku. Zpýtajme svoje svedomie a pýtajme sa: čo dobrého sme mohli vykonať a nevykonali sme, čo zlého sme spôsobili sebe i iným, koľko hodín, dní a týždňov sme premárnili? Sv. Bernard hovorí, že čas je mzda, za ktorú si môžeme kúpiť Pána Boha. „Všetko má svoj čas... je čas k narodeniu aj k umieraniu, je čas k siatke i žatve, čas k mlčaní i hovor, k boju i k poko-

(Pokračovanie na 2. str.)

LITURGICKÝ KALENDÁR

4. januára NEDEĽA PRED BOHOZJAVENIM (2 Tim 4, 5-8; Mr 1, 1-8; Hl 7).

6. januára BOHOZJAVENIE (Tit 2, 11-14; 3, 4-7; Mt 3, 13-17)

11. januára NEDEĽA PO BOHOZJAVENI (Ef 4, 7-13; Mt 4, 12-17; Hl 8)

18. januára NEDEĽA MÝTNIKA A FARIZEJA (2 Tim 3, 10-15; Lk 18, 10-14; Hl 1)

25. januára NEDEĽA MÁRNOTRATNÉHO SYNA (1 Kor 6, 12-20; Lk 15, 11-32; Hl 2).

30. januára TROCH SVATITEĽOV (Žid 13, 7-16; Mt 5, 14-19;)

Na prelome rokov

(Dokončenie z 1. str.)

ju...“ Tieto slová a myšlienky tlmočí jedna ľudová estónska pieseň, ktorú pred rokmi spieval v Prahe tallinský mužský spevácky sbor.

Bremená všedného dňa si ulahčíte a radosť sviatočného dňa závojnásobí ten, kto bude každý deň začínať aj končiť myšlienkou na Boha, kto bude žiť silou viery a užívať čistých prameňov Božích pravd.

Co sme prežili v roku 1969 to vieme. Za všetko máme vráťne Bohu poďakovať, za chyby a omyly odprosiť a pre budúcnosť vyprosiť hojnosť lásky Jeho milosrdenstva. Učme sa Ho viacej poznávať a milovať, aby sme do nového roku 1970 nastúpili aj novú cestu opravdivej živej viery, pokory a lásky. Posilnení jasom Božej milosti stojme pevne v zápase za spásu vlastnej duše i tých, ktorí sa o nás s dôverou opierajú!

Buďme dobrej mysle, aby nový občiansky rok bol pre nás darom Božieho milosrdenstva. Na jeho začiatku prosme za potrebné prostriedky pre telo i dušu, aby sme slachetne, bohumilo a statočne žili a keby tento začínajúci nový rok mal byť pre nás azda rokom posledným, aby sme sa s ním bez bázne statočne rozlúčili a tak boli pripočítaní k tým, ktorí nás vo svetle večnej slávy očakávajú. Každá sekunda, ktorá plynie v čase prebiehajúceho roku je súčasťou Božej večnosti, v ktorej sú zaznamenané všetky naše myšlienky i činy a tieto rozhodnú o našom večnom živote, alebo smrti, živote radosť alebo živote večnej bolesti.

prof. dr. Michal

DUCHOVNÝ ŽIVOT

EPIPHANIA — BOHOZJAVENIE — JORDÁN

Také sú názvy na Východe toho sviatku, ktorý u nás ľudovo nazývajú aj sviatkom Troch kráľov alebo Zjavenie Pána.

Je zasväteným sviatkom vo všetkých obradoch Cirkvi.

Tento sviatok je pozoruhodný už svojím vznikom. Vznikol na Východe. Po r. 313 začali ho sláviť s takou okázalosťou, že zaimponoval aj kresťanom na Západe. Rím ho prevzal do svojej rímskej liturgie a ponechal tomuto sviatku aj pôvodný grécky názov Epiphania a zaradil ho do skupiny najväčších sviatkov.

Tým Rím uznal dôležitosť tohto sviatku pre celé kresťanstvo a dosvedčil jednotu s kresťanským Východom, hoci už vtedy bol celkom iný obrad v Carihrade a iný v Ríme.

Teda sviatok Zjavenia Pána je najstarším vianočným sviatkom v Kristovej Cirkvi. Slávi sa od svojho vzniku vo všetkých obradoch 6. januára.

Nie je bez zaujímavosti otázka: Ako to, že napred prišli na myšlienku oslavovať Zjavenie Pána a až neskoršie prišli na to, že by sa svedčilo sláviť napred Narodenie Pána?

Kresťania prvých storočí by nám na to odpovedali veľmi ľahko: Nás zaujíma viac Kristus — Boh ako Kristus — Človek. Naši predkovia nedomysleli čakali, kedy sa splní proroctvo, že Boh sám príde a spasí nás. My sme tí šťastní, čo sme sa toho dožili. Preto do slov proroka Izaiáša: „S nami Boh! — Pochopte to národovia! — A korte sa, lebo s nami Boh!“ vkladáme všetku náplň chvály a vďaky voči Bohu, že sa stal pre nás človekom, že začal medzi nami a s nami prebývať ako jeden z nás.

Heslo: S nami Boh! — bola ako víťazná trofej voči pohanskému svetu, ktorý sa pyšil množstvom všelijakých bohov, len nie tým pravým. Tým pravým do príchodu Krista sa pyšili iba Izraeliti. Naozaj zanesli meno pravého Boha do rôznych končín sveta. Ubiedené národy okolo seba potešovali tak, ako aj seba samých, že príde Vykupiteľ. Keď prišiel, neprijali ho, lebo si ho ináč predstavovali.

Kresťania však Ho prijali ako Zakladateľa duchovného Kráľovstva Božieho na zemi — Cirkvi. Preto prví kresťania nezdôrazňovali Kristovo Človečenstvo, ale Kristovo Božstvo. V dôsledku toho je už aj nám pochopiteľné, prečo v prvých storočiach viac zdôrazňovali: S nami Boh! — než: Narodil sa Kristus Pán!

Boh sa zjavil! — Stal sa Človekom! — A je s nami! — To dávalo pevnú pôdu pod nohami a žulový základ k viere v Boha, v Krista i v celú jeho náuku. Veď keď je Boho-človek, nemôže sa myliť, ani klamať. A naša povinnosť je prijať jeho náuku i zákony bez výhrad, veriť všetkému, i keď je to nad náš ľudský rozum, i keď jeho náuka obsahuje nepochopiteľné tajomstvá. — Teda sviatok Zjavenia Pána bol akoby sviatkom kresťanského svetonázoru a najvyššou oslavou božského Zakladateľa tohto nároku.

Kde, kedy sa zjavil, človekom stal, bolo prvým kresťanom vtedy až druhoradou vecou. Vedeli a učili, že vteliť sa silou Ducha Svätého v Máriu Panne!

Narodil sa v Betleheme. -- Ohlásil sa skrz anjela pastierom, skrz hviezdu trom kráľom a celému vyvolenému národu vo veku 30-ročného muža pri krste v Jordáne.

Teda pôvodne v deň sviatku Zjavenia Pána sa oslavovali všetky historické udalosti, pri ktorých sa vtelený Boh ukázal a osvedčil ako Boh: narodenie v Betleheme, poklona pastierov, zjavenie sa Simeonovi Anne pri obetovaní v chráme, poklona troch kráľov, zázrak pri krste v Jordáne i prvý zázrak na svadbe v Kane Galilejskej.

Keď sa však začali hlbšie zamýšľať nad myšlienkou náplňou tohto sviatku a keď pomínul primárny dôvod: boj proti pohanstvu, uznali za vhodné, že je nutné rozdeliť obsah sviatku zavedením nových: Narodenia na 25. decembra, Obrezania a jeho mena na 1. januára, Obetovania v chráme na 2. februára. Pôvodný sviatok Zjavenia Pána ponechali naďalej v deň 6. januára ale dostal trochu inú myšlienkovú náplň. Na Východe v ten deň začali zdôrazňovať a v bohoslužobných slávnostiach a textoch zvyrazňovať udalosť krstu Pána v rieke Jordán. Na Západe, kde jestoval zápas s pohanstvom oveľa dlhšie ako na Východe, prakticky takmer do 10. storočia, v deň Zjavenia Pána začali zdôrazňovať v bohoslužobných textoch a slávnostiach poklonu troch kráľov. Z jordánskej udalosti si ponechali iba svätenie vody. Ale aj tú začali nazývať nie „Jordánska voda“, ale „Trojkráľová voda“. Tieto historické zmeny zapríčinili aj to, že ľud na Východe tento sviatok nazýva ľudovo Jordán.

Okrem toho na Východe tam, kde bolo kresťanstvo oficiálnym náboženstvom, sviatok Zjavenia Pána bol vždy slávený ako národný sviatok. Mal pripomínať kresťanským národom ich prijatie pod Kristovu duchovnú nadvládu skrz vieru a svätý krst a tým aj zahájenie kultúrneho života, ktorý prakticky takmer v každom kresťanskom národe sa započal prijatím kresťanstva.

O. J. Ďurkáč

Mimovedecká cesta k pochopeniu sv. Pisma

Slovo Božie — sväté Písmo — Biblia je živým, nevysychajúcim prameňom kresťanského života pre jednotlivého kresťana i pre celú kresťanskú obec — Cirkvi. Z tohto prameňa čerpali a čerpajú všetci veriaci — ba aj neveriaci. Svätí Otcovia hovorili, že neznalosť Pisma je neznalosť Krista. Druhý Vatikánsky snem znova zdôraznil základný význam čítania, počúvania a rozjímania svätého Pisma. Nadobudneme dôverný styk s Bohom. Ale musí byť každý vedcom, aby porozumel svätému Pismu? — Tento článok je odpoveďou.

Sú dve cesty, ako možno pochopiť staré a akoby z iného sveta pochádzajúce texty. Jedna z nich je cesta vedy. Po nej môžu ísť len odborníci.

Vedeckou cestou možno poznávať aj sväté Písmo. Ale je nesprávne sa domnievať, že takáto cesta vedeckých špecialistov je jediná cesta vedy biblickej. Takáto veda prejde iba polovicu cesty, aspoň vtedy, ak je chápaná ako odbor čisto historický. Takáto biblická veda odcudzuje text Pisma. Poznáva ho vo všetkej jeho historickej podmienenosti, učí nás ho chápať ako „vtedajší“ text. Tým vylučuje síce všetky unáhlené výklady, ktoré by sa pozerali na text príliš bezprostredne ako na dajaký text dnešný. Ale tým predsa ešte text nie je „pochopený“. Správne pochopený je až vtedy, keď sa podarí dosiahnuť textu vyjadriť vo formuláciách odpovedajúcich duševnému svetu a spôsobu myslenia a životnému pocitu dnešného človeka. Toto prevedenie biblickej výpovede do jazyka systému dnes platného je podľa bežného rozdelenia teologických odborov predmetom a úlohou takzvanej teológie dogmatickej, ktorá si berie ešte na pomoc tiež celé myslenie cirkevnej a teologickej tradície, spočívajúcej na biblii, od najstarších čias až po dnešnú dobu.

Vedecké poznanie biblickej výpovede je teda úkol, ktorý uvádza do pohybu celú teológiu vo všetkých jej odboroch. Môžeme dokonca povedať, že je to vlastná úloha teologickej vedy. Keďže však je to naozaj záležitosť pre špecialistov, natiska sa tu tým naliehavejšie otázka druhá, ako dospieť k pochopeniu zmyslu starých biblických textov cestou inou ako vedeckou.

Predpokladom priameho porozumenia textu zo starej doby je možnosť včítať sa a vžiť do tohto textu a celej jeho oblasti — v našom prípade do Pisma. Potom nie je nevyhnutné ovládať filologické finesy, ani výskum literárnych druhov ani dejiny a literatúru starého Orientu, pretože je tu priamy kontakt s vecou.

S týmto priamym pochopením textu môžu byť spojené neznalosti, nedorozumenia a omyly, ktoré sa týkajú historických a literárnych jednotlivostí. Ale k pochopeniu ústredného zmyslu sa neprichádza až po systematickom prekonaní týchto nedostatkov poznania: človek už má pred sebou celý zmysel, zatiaľ čo tie jednotlivosti sa môžu dodatočne postupom času ďalej vyjasňovať a zlepšovať.

Bezprostredné pochopenie starého textu je tým ľahšie, čím silnejšie človek svojím životom stojí uprostred živej tradície, ktorá je ešte nesená týmto textom. Ako člen Cirkvi, založenej na Božom slove, má človek už vopred správne predporozumenie Pisma. To je dôvod, prečo vlastným miestom Pisma — bibliu je zhromaždenie obce v Božom dome.

Veda skladá jednotlivosť k jednotlivosti a pritom dúfa, že raz niekde na konci dosiahne celok. Tak bádateľ napríklad azda mesiace trvajúcou drobnou prácou objasňuje, čo mal starozákonný žalm vyjadriť, keď ho spievali pri chrámovej bohoslužbe starého Izraela. Ale pritom ostáva ešte otvorená otázka, či žalm pri včlenení do žaltára nedostal nový odtieň zmyslu, a tiež aký konečný zmysel dostal žalm v celku kánonu novozákonnej Božej obce. V protiklade k tomuto poznaniu v zlomkoch, aké je vlastné vede, bezprostredné pochopenie Pisma sa vzťahuje už k celku biblického zmyslu. Pokroky, ktoré v porozumení Pisma robí čitateľ, sa nedajú opísať ako postup k celku zmyslu, aký bude pochopený až neskôr, ale ako prehĺbovanie vždy nové a zachycovanie vždy presnejšie celého zmyslu Pisma, ktorý je stále prítomný.

Ako člen Cirkvi, ktorý stále žije z biblického posolstva, viem už vtedy, keď po prvý raz otváram bibliu k súkromnému čítaniu, aké posolstvo počujem z tejto knihy. Viem to veľmi predbežným spôsobom, ale poznám celok posolstva. Čítanie potvrdzuje moje očakávanie, na mnohých miestach ho opravuje, na iných ho prehĺbuje a dodáva mu nové odtienky. Takto získané lepšie porozumenie je „predbežným porozumením“ pre ďalšie čítanie. A tak je proces poznania pri bezprostrednom chápaní biblického zmyslu postupom od celku k celku, nie od jednej časti k novej časti s výhľadom na celok, ktorý by sa mal dosiahnuť až neskôr.

N. Lohfink—I. Marianov.

Večný symbol

R. 1908 na Vianoce strašná správa otriasla svetom: „Zničená bola Messina — 80 000 ľudí pohltila zem!“ — O niekoľko rokov neskoršie prišiel na Sicíliu do Messiny istý spisovateľ. Z nádherných budov našiel len holé múry. Kde predtým stáli prepychové domy a paláce — zvieratá pásli sa na rumoviskách. Medzi ruinami prišiel na jedno námestie, kde stál vysoký a štíhly stĺp a na ňom snehobiela, nepoškodená socha: Nepoškvrnená! Na hlave mala korunu hviezd, pod nohami mesiac... ruky zapnuté, akoby orodovala za tých, ktorí pod jej nohami zahynuli.

Cí nie je to symbol útechy: medzi hroznou záhubou, zapríčinenou hriechom, vypína sa neporušenosť: Nepoškvrnená — so zapnutými rukami orodujúca za nás?!

L. H.

CIRKEV VO SVETE

PAMIATKU VIEROZVESTCOV sv. Cyrila Metoda 30. nov. m. r. oslávili v klagenfurtskej koncertnej dvorane, kde o význame sv. bratov prehovoril biskup dr. R. Graber.

KREŠŤANSKÁ EXPOZÍCIA na Expo 70 v japonskej Osake bude symbolizovaná okom a rukou, aby tak vyjadrila poslanie kresťanstva: šíriť svetlo a slúžiť svetlom.

BISKUP J. WEBER v Štýrskom Hradci si za svojho tajomníka zvolil laika. Podobne aj viedenskému svätiacemu biskupovi Moserovi robí ceremoniára laik.

Gr.-KAT. FARNOŠŤ V BERLINE, zasvätená sv. Mikulášovi, oslávila na sviatok patróna chrámu 40 rokov svojho trvania.

KARD. P. MARELLA predseda sekretariátu pre styky s nekresťanmi bol Sv. Otcom menovaný za delegáta Sv. Stolca na svetovej výstave Expo 70 v Osake.

MIEROVÚ BOHOSLUŽBU za pokoj vo Vietname obetovali 15. nov. m. r. vo Washingtone. Za tento akt boli mnohí účastníci, najmä katolíci a protestantskí duchovní zatknutí.

KARD. J. WILEBRANDS v rímskej bazilike sv. Kozmu a Damiana služil zádušnú bohoslužbu za veľkého priekopníka ekumenizmu Kardinála A. Beu.

OSOBITNÁ ZÁKLADINA v prospech chýšaného ekumenického prekladu sv. Pisma, ktorý majú spoločne spracovať katol. i protestantskí experti, vznikla v Amsterdame.

PATRIARCHA ATHENAGORAS prijal na sklonku min. roku v Carihrade predsedu sekretariátu pre jednotu kresťanov kardinála J. Wilebrandsa a pri slávnostných bohoslužbách predstavil ho biskupom, duchovenstvu a veriacim.

V CARIHRADE sa 4. dec. m. r. zišla zmiešaná pravoslávno-katolícka komisia, ktorej úlohou je sprostredkovať oficiálnu písomnú výmenu medzi ekumenickým patriarchátom a Rímom.

Z redakcie

Od januára bude náš časopis vychádzať dva razy do mesiaca.

Pre veľký počet došlých príspevkov, boli sme nútení mnohé odsunúť, mnohé skrátiť. Pre nedostatok miesta vypúšťame rubriku K Vaším listom a museli sme obmedziť aj Liturgický kalendár.

Za pozdné dodanie vianočného čísla Slova nenesie vinu redakcia. Znovu pripomíname, aby ste dodávku Slova urgovali najprv na Vašej pošte v PNS. Za všetky Vaše milé listy, pozdravy, porozumenie, propagáciu a podpory pre Slovo úprimná vďaka.

Druhé číslo Slova vyjde koncom januára!

SVETOVÝ DEŇ MIERU, ktorý už po treťi raz na začiatku nového roku oslávili, nech sa nesie v znamení vedúcej myšlienky Sv. Otca: „Zmierlivosťou k mieru!“ Prosíme v modlitbách a usilovne sa pričinujeme svojou obetavou prácou, aby mier vládol v našich domovoch i srdciach, lebo ako vo svojom novoročnom posolstve povedal Sv. Otec „z mieru sa nemôžeme radosť, ak ho sami nevytvárame!“

PROSBA

Náš Pane a Bože,
v mene všetkých žijúcich na zemi,
spoločne s Tvojím Synom
a v Jeho duchu
zverujeme Ti celý náš svet,
všetky zeme pod slnkom,
všetky rasy a národy,
mladých i starých,
chudobných i bohatých
Modliac sa k Tebe
ďakujeme tým, ktorí žili pred nami
ktorí nás predišli v smrti
a odkázali tento svet
do našich rúk...
Modlíme sa za tých,
po ktorých sme zdedili
poklady aj ruiny,
lásku i príčiny utrpenia...
Ďakujeme Ti za rodičov a predkov
za tých, ktorí nás formovali
a urobili tým, čím sme
Tým, ktorí nám dali meno,
reč, ktorou hovoríme
a vlasť, kde žijeme
Si Bohom našich otcov
Beh sveta zveril si do ľudských rúk
a raz budeš hodnotiť
úrodu našej siatby
Prosíme Ťa,
požehnaj nášmu telu
Nech je zdravým zdrojom života
Požehnaj našim rukám a myšlienkam
Prosíme za naše deti, potomstvo
Za všetkých, ktorí prídu po nás
Nedovoľ, aby sme im zanechali
kamene miesto chleba
Daj, aby sme po sebe nezanechali
vojen,
ale život trvalého mieru!
Prosíme Ťa
za všetkých ľudí, ktorí dnes žijú
spoločne pod jedným slnkom s nami...
(Voľne podľa P. H. Costerhuisa —
Red.)

NAŠE POZNÁMKY

Otázky na počiatku roku

„Čo bolo u mňa, u iných minulého roku dobré a čo zlé?
Čo sa môže, má, musí v novom roku napraviť a zlepšiť?“ pýta sa väčšina ľudí.

Čiže hodnotí sa minulosť a robia sa predsavzatia. To je veľmi osočné a chválhodné.

No predsa u prevážnej časti ľudí sa tento proces hodnotenia nestretá s kladným výsledkom v budúcnosti a nevidieť na ich živote nijakú zmenu k lepšiemu. Prečo? Nuž pôsobí tu viac objektívnych aj subjektívnych príčin, z ktorých jedna je tá, že minulosť sa často stáva zdrojom trápení, výčitiek a budúcnosť zase prameňom obáv a neistôt. Ak sa však lepšie a hlbšie zamyslíme, prídeme na to, že tento postoj je nesprávny.

Minulosť nás má len poučiť ako sa správať teraz v danej chvíli a výhľady do budúcnosti majú pomôcť zariadiť si súčasný život tak, aby sme sa vyhli hriechom a čo možno aj zbytočným ťažkostiam a nepríjemnostiam. Teda v našej moci je len prítomný okamih. Musíme sa sústrediť na prítomnosť a využiť ju čo najlepšie. Považovať každú minútu, ktorú som venoval svojím egoistickým zámerom, a nemiloval som Boha a blížnych, za stratenú. Stratenú na veky.

Náš život môžeme prirovnať k domu, ktorý sa na zemi stavia, ale vo večnosti obýva. Musíme si uvedomiť veľmi dobre, že tu, teraz, v danom okamihu stavíme si príbytok na večnosť. Alebo na večnú spásu alebo na večné zatratenie.

Stavba večného príbytku u Boha si však vyžaduje námahu. Chce to, aby sme čo najčastejšie čerpali stavebnú látku zo zdrojov, ktoré nám dal sám Boh. Aby sme čítali Písmo sväté a premýšľali o ňom. Aby sme pristupovali k sviatostiam — ale dobre pripravení pristupovali. Aby sme spolupracovali s milosťou, čiže snažili sa jednáť nie tak, ako nás k tomu vedie naša prirodzenosť a povaha, ale tak, ako by na našom mieste a v našich pomeroch jednal sám Kristus.

Preto modlíme sa s hlbokou vierou, vytrvalou nádejou a neochvejnou láskou k Bohu, aby nám dal v novom roku milosť poznať Jeho vôľu a uskutočňovať ju vždy až do okamihu našej smrti.

(La)

Prejavme svoju lásku

Každý deň cestujem električkou, ktorá ma vynáša na kopček, aby som videl dôverne známu panorámu časti radného mesta. Popri pyšných vežiakoch dvíha sa k nebesiam veža kostolika. V tóni jeho križa, v bezprostrednej blízkosti rozkladajú sa budovy — pavilóny nemocnice. Niečo ma stále núti, aby som sa zamyslel čo i len na chvíľku na ťažké utrpenie postihnutých, na umierajúcich bez útechy, na duševnú trýzeň trpiacich, ktorá znásobuje fyzické utrpenie. V tóni križa, sťa na dlani, zvierajú sa v bolestiach a křoch ľudská bieda. Ľudia v bielych plášťoch dosahujú nedocenené výsledky vyličením, alebo čo i len zmiernením bolesti. Stojú však často bezradní a bezmocní proti neúprosnej zákonitosti života a smrti. Ach, ako mi je dobre, že som zdravý, že môžem žiť, pracovať a užívať dary Božieho požehnania...!

A tak tichou modlitbou prosievam Pána a darcu života i smrti, Lekára lekárov, aby svojím požehnaním uzdravoval nemocných, zmierňoval ich bolesti, bol útechou v duševnej trýzni i v opustenosti v poslednej chvíli života...!

Myslím, že je to iste šľachetná myšlienka! Každý z nás môže ju realizovať tichou krátkou modlitbičkou za postihnutých ľudskou biedou a utrpením, keď ideme okolo miest bolesti a súženia. Prejav kresťanskej lásky k blížnemu, k trpiacim, nech nedá na seba čakať, kým sme my zdraví, šťastní a spokojní!

Tibor Fedorenko

O INTÍMNOSTIACH VEREJNE — sa hovorí vo filmoch Helga, Dokonalé manželstvo. Názory sú rôzne. Jeden z nich vyslovil populárny E. Prieložný na otázku redaktora Prešovských novín (č. 44, 1969, str. 7.): „Môj názor iste nebude ani poučkou ani moralizátorstvom. Osobne nie som prívržencom podobných filmov. Nerád sa totiž vzrušujem na tom, čo vidíme od druhých, a tobôž nie vo veciach intímnych. A čo si myslím o týchto filmoch? Nuž, keď ich naše kiná zakúpili, nech ich premietajú. Mrzí ma však na celej záležitosti jedna skutočnosť. Na plagátoch i pri pokladnici kina je napísané: „Mládeži neprístupný!!!“ A výsledok? Z kina vidíte vychádzať nedospelú mládež. A ďalej zdôrazňuje: „Celá záležitosť mi pripadá asi tak, ako keď sa dočítate v novinách: Včera vo večerných hodinách vyhorela budova divadla až do základov. Príčina požiaru bola tá, že príslušník požiarného zboru odhodil horiaci ohorok v priestore, kde bolo zakázané fajčiť. Škoda sa odhaduje cca na milión korún. To sa však ešte napraviť. Rumovisko odstránime a na jeho mieste postavíme novú, modernjšiu budovu. To sa dá. Porozmýšľajme však, či budeme môcť nanovo dať do poriadku pokrivené charaktery a morálne narušenú nedospelú mládež!!!“ Čo dodať k vyslovenému? Iba súhlas.

Red.

MIESTO NÁŠHO ROZHOVORU

Nechceme porušiť ani zmeniť ohlásený cyklus našich rozhovorov a pokiaľ sa toho v tomto čísle Slova čiastočne dopúšťame, tak asza iba v tom, že miesto niekoľkých otázok jednej osobnosti, sme položili jednu jedinú otázku viacerým. Vyjadruje osobné novoročné želanie našich milých a vzácných respondentov na prahu nového občianskeho roku 1970.

Moje osobné želanie k novému občianskemu roku 1970 nesie sa v znamení tých najúprimnejších citov, a by

- to bol Bohom požehnaný rok spoločného mierového života na celej zemi,
- priniesol dobré výsledky práce všetkých našich spoluobčanov, lebo ony sú veľmi dôležitým zdrojom nášho spoločného blaha a spokojnosti v celej milovanej vlasti,
- naši veriaci pochopili a zvládli veľké úkoly pred ktoré ich stavia každodenný život s uvedomelou statočnosťou a obetavou snaživosťou,
- náš časopis Slovo i naďalej plnil svoje vznešené poslanie služby, služby dobru, pravde a lásky!

Pine si uvedomujem, že moje pranie na prahu nového občianskeho roku — významného jubilejného roku oslobodenia našej vlasti — zostane iba práním, ak sa všetci nepričinníme vlastným úsilím o to, aby sme ho premenili v radostnú skutočnosť. Nezostávajúme len pri pekných želaniach, ale pracujeme na ich realizácii s plodnými a bohatými výsledkami!

o. Ján Hirka, ordinár

Čo iného môžem želať nám všetkým spoločne, než to, čo je podstatnou náplňou nášho životného poslania a povolania: zdravie, pevné zdravie všetkým ľuďom dobrej vôle!

MUDr. O. K.

Zo srdca rád som uvítal možnosť na stránkach časopisu Slovo z príležitosti vianočných sviatkov a nového roku vysloviť najsrdečnejšie želanie hojnosti Božieho požehnanja, milosti i všetkého najlepšieho našim drahým bratom a sestrám východného obradu, oltárnym spolubratom ponajprv a potom i všetkým milým veriacim.

Nový občiansky rok 1970, do ktorého z milosti božej vstúpime, nech bude pre nás všetkých rokom šťastným, pokojným i bohatým na dobré skutky prinášané v láske na oltár bratského spolunažívania, vzájomného pochopenia a pokojného žitia všetkých ľudí dobrej vôle žijúcich tu na našom milom Východnom Slovensku, v našej vlasti i na celom svete!

Božské Jezuliatko — Večná Láska — nech zapáli oheň opravdivej kresťanskej lásky v srdciach všetkých nás, aby s anjelmi prespevujúc „Sláva na výsostiach Bohu“ skutkami svojho žitia pripravovali sme tu na zemi „pokoj ľuďom dobrej vôle!“

ŠTEFAN ONDERKO, kapit. vikár

Čo prajem k novému roku Cirkvi, spoluobčanom, sebe? Cirkvi sv. plnosť darov Ducha sv., jednotu. Jej predstaveným hojnosť milosti a pevného zdravia. Duchovným a veriacim bardejovského dekanátu ako aj svojim milovaným farníkom hojnosť viery, lásky a nádeje — milostiplného pokoja a úspechov. Všetkým spoluobčanom v našej drahej vlasti bohatý rozkvet ich duchovných i hmotných statkov. Sebe a svojej rodine bohatstvo lásky Božej a na „mnogaja i blagaja ljeta!“

o. MIKULÁŠ GLADYŠ, dekan

Mojím práním na rok 1970 je, aby tí naši kňazi, ktorí ešte nerezi-dujú vo svojich farnostiach, konečne pochopili, že ich miesto je medzi veriacimi, ktorí ich potrebujú denne a stále, a nielen na niekoľko hodín!

JÁN SEMAN, administrátor fary

Ponajprv si želám, aby Sv. Otec Pavol VI. dlho riadil loďičku Petrovu. Verím, že ako dosiaľ nám gréckokatolíkom prial, že jeho prízveň ani v budúcnosti nebude menšia.

Verím, že ľudstvo zmudrie a štátnici budú i naďalej húževnate pracovať, aby kýžný mier vo svete nastal. Kiež by sme sa všetci ľúbili tak, ako nás miluje Boh!

Želám si rozkvet našej vlasti, aby sme sa v našom štáte všetci tak cítili, že sme tu doma a že nad nami bdie múdra a starostlivá hlava, ktorá len jedno chce, aby všetkým jej deťkam bolo dobré. A nášmu Slovu? Len toľko, aby udržiavalo v nás hrejivý ohník lásky k Bohu i k ľuďom!

JÁN KRILIČKA, vicearchidiakon

Mojím najtúžobnejším želaním na začiatku nového roku 1970 je, aby sme s pomocou Božou v mojej cerninskej farnosti dokončili zdarne započaté dielo: generálnu opravu farského chrámu.

o. MIKULÁŠ ČEČKO

Moje želanie na začiatku nového roku je, aby som v ňom s Božou pomocou dokončil štúdium a mohol ako kňaz slúžiť ľudu Božiemu v jeho potrebách.

Ján GAJDOŠ, bohoslovec

(Dokončenie z 1. strany)

vraždy, ale aj stúpajúce dopravné nehody, začne sa nám rysovať dosť pochmúrny obraz. Statistické čísla sú trpkým výkričníkom! Za tým všetkým nesmieme vidieť iba čísla, ale človeka! A nielen mŕtvych, ale aj živých, ktorí sú podobnými predčasnými odchodmi zo sveta najviac postihnutí: matky, otcov, synov, dcéry.

Toto všetko nesmie nám byť ľahostajné a neznáme, najmä nie vtedy, keď stojíme na prahu nového neznámeho roku, keď viac než inokedy myslíme, túžime a želáme šťastie a pokoj sebe a iným.

Naše želania sú úprimné. Pripojme ešte k nim úprimné predsavzatia, že ich v daných možnostiach budeme s odvážnou horlivosťou aj uskutočňovať!

Dr. Emil Korba

Spisovateľ M. Quoist píše o živote ako o boji dvoch lások, lásky sebeckej a lásky k blížnemu.

V novom roku by som si určne želala, aby vo všetkých ľuďoch zvíťazila láska k blížnemu. Aby ľudia boli ľudmi!

M. ŠUTAJOVÁ, študujúca

ORDINÁR najd. o. Ján Hirka na prvý sviatok vianočný zavítal do metro-pole východoslovenského kraja Košíc, aby tu odslúžil slávnostnú bohoslužbu a povedal vo svojej kázni posilňujúce slová duchovnej obrody košickým farníkom. Privítaniu o. ordinára predchádzala jeho zastávka v redakcii nášho časopisu, kde z rúk ved. red. rady dr. E. Korbu prijal viazaný prvý ročník Slova, vyjadril úprimnú vďačnosť všetkým spolupracovníkom a horliteľom časopisu a pre budúcnosť prisľúbil svoju aktívnu podporu a porozumenie. Presne o 9.45 vystúpil pred priečelie košického farského chrámu, aby vy-počul vrelé privítacie slová okr. de-kana o. Viktora Skorodenského, správ-cu farnosti o. Bart. Demka a ďalších. Po pozdravení sa s košickým ducho-venstvom a mnohými farníkmi nasle-dovala sv. liturgia s kázňou najd. o. ordinára.

VLADYKA najd. o. dr. Vasil' Hopko, tit. biskup midilský a svätici biskup nášho biskupstva, slúžil pri príležitosti sviatku Božieho narodenia dňa 25. dec. m. r. archijerejskú bohoslužbu v prešovskej katedrále, pri ktorej mu asis-tovali miestni duchovní a spieval ka-tedrálny chrámový sbor. Povzbudzujú-cu kázeň predniesol správca farnosti o. G. Stavrovský. Zdôraznil v nej naše povinnosti v oblasti duchovného živo-ta, ktoré plynú z podstaty vianočných sviatkov. Prešovská katedrála, ako väčšina ostatných našich farských chrá-mov, kde už slávili sviatky, bola pre-plnená zbožným ľudom božím.

Z NÁŠHO ŽIVOTA

KOŠICE — v dňoch 18.—20. dec. m. r. prebiehalo vo farskom chráme triduum duchovnej predvianočnej obnovy. Večerné bohoslužby, príležitosť k sv. spovedi, prijatie sviatosti Eucharistie a povzbudzujúce kázne, ktoré predniesli vld. otcovia dr. St. Ujhelyi, o. Bartolomej Demko a dr. E. Korba, boli iste požehnaným výrazom snaživého úsilia duchovnej správy košickej gr.-kat. farnosti.

RUŽOMBEROK — 21. nov. m. r. sa kat. veriaci tohto okresného mesta prišli pokloniť ostatkom sv. Cyrila. Pri tejto príležitosti boli večer v miestnom farskom kostole bohoslužby východného obradu, ktoré odslúžil o. M. Májovský za asistencie o. O. Prokopoviča. Pri bohoslužbách účinkoval spevácky sbor pod vedením prof. M. Durkáňa. „Videli sme, že sa naše bohoslužby Ružomberčanom páčili. Po sv. liturgii ich mnoho prišlo za nami, aby sa nám poďakovali za príjemný zážitok a tiež za to, že väčšina z nich sa bohoslužieb východ. obradu zúčastnila prvý krát.“ — napísala nám účastníčka M. Matášová.

Na druhý deň si vzácný cyrilometodský odkaz pripomenuli podobným spôsobom v Zázrivej, kde ich pozval miestny správca fary o. A. Senaj. Zázrivskí veriaci zúčastnili sa bohoslužieb v národných krojoch.

SMOLNIK — filiálka farnosti Veľká Poľana, ktorú spravuje o. dr. M. Podhajecký, prežila 19. dec. m. r. svoj veľký deň. Obnovený chrám boží im prišiel posvätiť a duchovným slovom povzbudiť najd. ordinár o. J. Hirka.

DRIENICA — ešte na sklonku októbra m. r. tu vykonal posviacku obnoveného chrámu najd. o. biskup dr. V. Hopko. Správu o tom sme dostali veľmi pozde, predsa však zaznamenávame, že to bola už druhá posviacka v tejto farnosti, lebo veriaci z Drienice a Červenej Vody vlastnými prostriedkami a úsilím opravi-li si svoje chrámy a postavili k nim aj nové sakristie.

CHOTČA — filiálka farnosti Veľký Bukovec má svoj novopostavený chrám Boží, ktorý bol za veľkej účasti veriacich oboch obradov slávnostne posvätený 16. nov. m. r.

O **BISKUP DR. ST. ZELA**, nástupca nášho zosnulého Vladyku Pavla v držaní titulu harpazského biskupa a svätici biskup v Olomouci, zomrel 6. dec. m. r. vo veku 77 rokov.

O **ALEXEJ KUBEK**, dlhoročný zaslúžilý duchovný pastier farnosti v Sedliskách, zomrel vo veku 88 rokov v Prešove, kde bol 13. dec. m. r. aj pochovaný. Vičnaja jemu pamjat!

O **EMIL SZUCHY**, tit. kanonik, oslávil 29. dec. m. r. v Bratislave svoje diamantové kňazské jubileum. Z vrúcneho srdca privolávame Na mnohaja i blahaja ljeta!

V **PREŠOVSKÉJ KATEDRÁLE** na sviatok sv. otca Mikuláša po ukončených duchovných cvičeniach zložili slub vernosti našej cirkvi do rúk ordinariátneho zástupcu vld. otcovia: o. Peter Dudinský, o. Jozef Angyal a o. Oliver Zatkovič.

NÁŠ KALENDÁR 1970 VYŠIEL! Ako vlni tak aj toho roku vychádza nákladom Spolku sv. Vojtecha v Cirkevnom nakladateľstve Kalendár gréckokatolíkov 1970. Slovenské vydanie pripravil, zostavil a technicky upravil autorský kolektív. Cirkevný cenzor dr. E. Korba. Str. 160, cena 12 Kčs. Vytlačili Dukelské tlačiarne n. p. Prešov.

Zájemci o slovenské i ukrajinsko-rusínske vydanie kalendára gréckokatolíkov nech sa hlásia u svojich farských úradoch, alebo na Gr.-kat. ordinariáte v Prešove.

Mierová výzva sv. Otca

Podľa správy ČSTK vyslovil Sv. Otec Pavol VI. vo vianočnom prejave želanie, aby sa konečne vrátil mier do oblastí, ktoré už dlhý čas trpia vojnou. Zmienil sa predovšetkým o Vietname, Nigérii a Blízkom východe. „Stále veríme“, povedal „že prímerie, vyhlásené v týchto dňoch vo Vietname, predlžia a nakoniec bude korunované čestným uzmiernením“. Po prvý raz od Vianoc v roku 1966 sa pápež opäť dotkol vietnamského problému. Aj vtedy sa prihovárал za predĺženie prímeria, juhovietnamský NFO a dočasná revolučná vláda vyhlásili cez Vianoce prímerie 72 hodín. Američania a saigonský režim tento prejav dobrej vôle neprijali a odmedzili sa iba na 24-hodinové prímerie. Pápež potom venoval svoje požehnanie trpiacim ľuďom na Blízkom východe, kde „leží mesto Betlehem a kde ľuďom v deň narodenia Krista zvestovali mier“. Želaním „mieru všetkým ľuďom dobrej vôle“, predneseným v rozličných svetových jazykoch, zakončil pápež Pavol VI. svoj vianočný prejav.

Pri pohľade na rozžiarený vianočný stromček najkrajšie žiaria zvedavé a čisté detské oči. Žiaria radosťou, ktorú vnáša do ich srdiečka splnená túžba. Najradostnejšou vianočnou túžbou detí je vianočný stromček a hlavne darčeky pod ním.

Nezabúdajme, že darčeky môžu prijímať len tí, ktorí ich vedia aj dávať. Či Vás milé dietky, napadlo, že k vianočnému stromčeku máte prístup nielen s dychtivým očakávaním bohatých a pekných darov od Ježiška, ale i so svojim osobným darom Ježiškovi?

Co asi môže byť pre Neho darom najkrajším?

Vaša čistá duša, vaše dobré predsavzatia a šľachetné skutky! Nezabúdli ste na to? Ak azda áno, nezabudnite, že Ježiškovi môžete a máte prinášať svoje duchovné dary nielen o vianočných sviatkoch, ale vždycky!

Vianoce pominú. Stretneme sa s nimi znovu až o rok. Nuž, snažme sa, aby na budúce sviatky náš dar Ježiškovi bol väčší a bohatší.

Nezabudnime na to, že balenie nesmieme odkladať až na predsviatočnú dobu! S týmto balením je možno a je treba začať hneď!

Snímka a text: o. P. Čech

Povianočné myšlienky

Vianočné sviatky nás znovu priviedli k jasičkám a všetkým nám, veľkým i malým pripomenuli tú svätú chvíľu poľnočnú, v ktorej sa v Betleheme narodil Spasiteľ sveta. Spomínali sme ako pred 1969 rokmi dvaja chudobní ľudia išli z Nazaretu do Betlehema, aby sa dali zapísať pri sčítaní ľudu, ale mesto kráľa Dávida odmietlo Spasiteľa sveta a nedalo mu ani kútik. Svätí snúbenci museli prenocovať v chudobnej jaskyni, ktorá sa však zrazu stala najbohatším obydlím zeme, pretože sa v nej narodilo Dieťaťko Božie! Chudobná P. Mária musela zaviniť svoje Novonarodeniatko do chudobných plienok a položiť ho do jasičiek.

Vtedy nadišla chvíľa, keď sa splnili túžby a modlitby starozákonných prorokov. Splnili sa aj slová, ktoré vyriekol Syn Boží svojmu učeníkovi Nikodémovi: „Boh tak miloval svet, že dal Syna svojho jednorodeného...“ (Ján, 3, 16)

A aká bola láska Boha Syna! Opustil slávu Otca svojho, zostúpil na zem, vzal na seba ľudské telo a volí si chudobnú maštal' za svoj príbytok. Mohol sa dať oslavovať od kráľov a kniežat nebeských, zvolil si však chudobných pastierov, aby mu prví vzdali hold a česť. Mohol žiť v rozkoši a slasti nebeskej, vybral si však dary chudobných. To všetko z lásky k nám.

Narodenie čiže vtelenie Syna Božieho je najväčšie Božie dobrodenie. Bez neho by nebolo vykúpenia. Človek dokázal ztratíť raj, ale znovu ho získať nemohol. Dokázal sa vrhnúť do večnej záhuby, ale vymaniť sa z nej sám nevládal.

Spomeňme si len, akým spôsobom dokončil náš drahý Spasiteľ svoj život. Kvôli komu?

Nebesá jásali nad narodením Mesiasa a z ľudí len niekoľko chudobných pastierov stálo pri jeho jasičkách. Co asi cítil sv. Ján Ev., keď písal pravdivé slová: „Do svojho vlastného prišiel a jeho vlastní ho neprijali“ (Ján 1, 11)

Z jasičiek žiari toľko šťastia do celého sveta, pretože sa v nich narodil pravý Boh, ktorý je nevysýchajúcim zdrojom šťastia. Ako sv. Augustín píše: „Nespokojné je srdce naše, dokiaľ nespočinie v Tebe“. Ďalej preto, že v nich leží dieťa. Dieťa dobýva svet. Tých, ktorých na kríži nezískal svojou láskou, obeť, smrťou, dnes získava ako Dieťa.

Dnes aj šedivý starček sa cíti dieťaťom a teší sa, keď počuje: „Boží Syn dnes narodil sa...“. Tú radosť majú deti ba aj dospelí. Radujú sa všetci, lebo sa

(Pokračovanie na 8. str.)

Výroky múdrych

Istému filozofovi povedali: „Prečo sa ponížuješ a dávaš sa od každého poučovať?“

A on odpovedal: „Pretože viem, že poučenie je užitočné nech už pochádza od kohokoľvek.“

Filozofa Diogéna sa spýtal panovník: „Kde je tvoje bohatstvo a tvoj majetok?“

A on ukázal na svojich žiakov a povedal: „U nich!“

Tým mienil múdrosť.

(Z knihy G. A. Barhebre: Kratochvilná vyprávění, vyd. v Prahe r. 1967).

O zdvorilosti

Píše: Dr. S. D. Veselý

Milí mladí čitatelia, iste ste už počuli slovo *bontón*.

Viete čo znamená? V *Slovníku slovenského jazyka* (I. zväzok) čítame, že *bontón* je správne, jemné spoločenské správanie, vystupovanie, dobrá výchova... „Je to teda úctivo zdvorilé, priateľské a slušné držanie sa v spoločnosti. Náuka o tom nazýva sa etikou, pravidlá zdvorilosti *bontónom*. Veľký maďarský spisovateľ, Viliam TOWER nazýva pravidlá zdvorilosti „*drobnými a jemnými prejavmi lásky k blížnemu*“.

Medzi ľudom našich krajín už oddávna — a to treba spravodlivo priznať — vynikal náš východoslovenský ľud. Uvediem príklad z jeho reči: Na východnom Slovensku často počuť takúto vetu: „*Odpytujem pekne*.“

Tým náš ľud prezradzuje svoj vyvinutý sklon k zdvorilosti a slušnosti, slovom má vysokovývinutý zmysel pre *bontón*!

Na Východnom Slovensku vyšla prvá slovenská kniha o *bontóne* už r. 1919. V Prešove vydali aj prvú „*Učebnicu spoločenskej výchovy*“ podľa ktorej vyučovali profesori na stredných školách nový, veľmi obľúbený predmet: *spoločenskú výchovu, každý týždeň jednu hodinu*.

Chceme podporiť ďalší rozvoj tejto chválitebnej a krásnej myšlienky a tým pestovať, podporovať a rozvíjať lásku našich milých čitateľov, malých i veľkých, k *bontónu*, čiže k úctivej zdvorilosti.

Ako najbližší úkol kladieme osvojenie si nasledujúcich múdrych a vždy platných našich ľudových porokadiel o zdvorilosti:

Zdvorilosťou sa každému zavďačíš!

Zdvorilé slovo nie je ťažké, ale osožné.

Zdvorilé slovo — nájde zdvorilé ucho.

Na pekné slovo — pekná odpoveď.

Zdvorilosť sa zdvorilosťou odpláca.

Atribúty svätých od dr. V. Ryneša, vyšli v 2. vyd. v minulom roku, ako 1. zväzok Knižnice oblastného múzea v Roztokách u Prahy. Autor, popredný český hagiograf, objasňuje v nej prívlastky a symboly svätých, podáva prehľad literatúry o svätých a knihu dopĺňa výraznými ilustráciami. Str. 36. Cena 7 Kčs.

Novogradská ikonopis od V. N. Lazareva vyšla v min. roku v moskovskom nakladateľstve Iskustvo. V tejto nádhernej knihe priamo ožívajú vo farebných reprodukciách najkrajšie novogradské ikony. Vyšlo v rusko anglickom popise a s obsiahlou úvodnou štúdiou. Str. 200, cena 140 Kčs.

Katol. ročenka 1970, vyšla v Prahe vo vydavateľstve Českej katol. Charity. Prináša zaujímavé príspevky domácich i cudzích katol. autorov. Str. 120, cena 8 Kčs.

Mezi člověkem a Bohem — je názov výberu originálnych meditácií jedného z najpopulárnejších francúzskych autorov súčasnej doby M. Quoista. Kniha vyšla taktiež vo vyd. Českej kat. Charity. Cena 11 Kčs.

Ikonen — autorom tejto reprezentačnej publikácie o najstarších a najslávnejších ruských ikonách je K. Onasch. Vyd. berlínske nakladateľstvo Union-Verlag. Str. 435, cena 440 Kčs.

Bohatší život od Fridricha Heera v preklade M. Pecku vydalo nakladateľstvo Vyšehrad v edícii Prameny. V kapitolách o mýtvom a živom Bohu, o kríze moderného manželstva, o vzťahu dnešného človeka k najzákladnejším problémom duchovného života, o najvýznamnejšom kresťanskom mysliteľovi našich čias T. de Chardinovi — predkladá autor bohatstvo myšlienok, ktoré, ako je to o ňom na záložke knihy napísané „provokujú myslieť.“ Str. 188, cena 11 Kčs.

Nejstarší legendy přemyslovských Čech je nápis ďalšej knižnej novinky Vyšehradu. Zostavil ju O. Králík. Úspešne sa pokúša o zoznámenie čitateľov s literárnymi pamiatkami 10. a 11. stor., z úsvitu kresťanstva v našich zemiach. Str. 224, cena 26 Kčs.

Miriam a jiné práce je titulom vybraných a najznámejších literárnych statí českého kňaza — básnika Jakuba Demla. Vydanie pripravil J. Novák pre nakladateľstvo Blok.

Kresťan v novom svete od známeho moralistu B. Häringa z kongregácie redemptoristov, vydala Česká katol. Charita v Ústrednom cirkevnom nakladateľstve v Prahe v preklade o. J. Bednárika. Skromné vydanie významnej a dôležitej príručky z oblasti kat. mravovedy stáva sa záslužným edičným činom, ktorý by mal povzbudiť aspoň v tomto rozsahu vydanie i iných vzácných diel súčasnej teológie. Str. 240.

(Dokončenie zo 7. str.)

narodil Ten, ktorý o sebe povedal, že nechce smrť hriešnika, ale jeho obrátenie a život.

V duchu postavme sa pod jasličky. Dívajme sa na Božské Dieťa. Nestojme však ako zvedavci, ale pristupme bližšie k jasliam, kde nám Matka Božia podáva svoje Dieťa. Padnime na kolena, modlíme sa a ďakujeme:

Ďakujem ti, Dieťa betlehemske, za všetko! Ďakujeme ti za túto požehnanú noc, v ktorej žiarivá hviezda prvýkrát ožiarila našu zem. Lebo kto je Boh, kto je človek, odkiaľ sme prišli na túto zem a kam putujeme po smrti, toto všetko od Teba vieme.

Ďakujeme ti za námahu, za každú kvapku krvi, čo si za svojho 33-ročného pozemského života za nás vylial. Za oplúvanie, za trňovú korunu a smrť, ktorou si nás vykúpil.

A v tento krásny sviatok utrápená duša ľudská úpenlivo prosí aj za mier, lebo Ty si povedal: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam“ (Ján 14, 27).

Dieťaťko betlehemske! Vručne Ťa prosíme, nech každý človek počuje tvoj svätý odkaz: „Nebojte sa! Radosť veľkú vám zvestujem, lebo dnes sa vám narodil Spasiteľ“ (Luk. 2, 10).

Zopnime svoje ruky a pokorným srdcom všetci vručne prosme:

Ó Dieťaťko Božie, miluj nás, pomôž nám a nikdy nás neopušť!

Ladislav Hučko

Poslanie stretnutí a spolupráce

„Lepšie sa vzájomne poznávať v rozhovoroch, ktoré sú spôsobilé rozptyľovať predsudky, spomienky na príkoria, nedorozumenia, nevedomosť.“

Spolupracovať na poli sociálnom a charitatívnom, pri obhajobe ľudských práv a hodnôt človeka. Spolupracovať pri obrane svetového mieru, náboženskej slobody, úcty k ľudskému životu.

Vo veciach vieroučných vedú jednanja bohoslovci — špecialisti (napr. zmiešaná komisia, ktorej členov vymenuje Sv. Stolec a Svetová rada cirkvi). Ináč (napr. na farnej úrovni) môžu v rámci priateľského rozhovoru obidve strany vysvetliť svoje stanovisko bez toho, aby bol vo veciach vieroučných hľadaný kompromis. Hľadajú sa body, v ktorých sa obidve strany zhodujú a hľadá sa lepšie pochopenie toho, čo rozdeľuje.

V žiadnom prípade nesmie dochádzať k svárom (hádkam), ale je treba dlhoročné rozdelenie prekonávať trpezlivosťou v rozhovoroch, vzájomnou úctou a priateľskou pozornosťou jedných k druhým. Kresťanská pokora a láska prinášajú najlepšie výsledky.“

(Z knihy kard. A. Beu: JEDNOTA KREŠTANOV)

KULTÚRNE ROZHĽADY

BÁSNIK OTEC J. HARANTA, oslávil 3. dec. m. n. svoju šesťdesiatku. Celé jeho básnické dielo je oslavou Stvoriteľa, rodnej zeme a najúšľachtilejších ľudských citov.

FILMOVÝ FESTIVAL o veľkú cenu medzinárodného katolíckeho filmového centra usporiadali v dňoch od 11. do 15. nov. m. r. v Ríme.

ORIGINÁLY SKLADIEB J. ZAYDLERA, poľského skladateľa duchovnej hudby z 13. stor., objavili pred nedávnom v Hniezde.

FILM O APOŠTOLOVI NÁRODOV plánuje nakrútiť známy režisér Evanjelii sv. Matúša taliansky režisér P. Pasolini.

25. VÝROČIE SMRTI M. JACOBA, francúzskeho básnika-konvertitu, ktorý zahynul v nacistickom koncentráku za 2. svet. vojny, stáva sa stredom záujmu a pozornosti franc. literárnych historikov a kritikov. Súbor z jeho diela vydáva známe parížske nakladateľstvo Gallimard.

NAKLADATELSTVO TATRAN oznámilo vo svojom vianočnom katalogu bohatý výber vzácných knižných novínok. Našej pozornosti zasluži si reprezentačné vydanie knihy o Levoči a jej cirkevno-umeleckom skvoste: oltári Majstra Pavla. Ďalej sú to spisy poľského klasika H. Sienkiewicza, Schulzov román o veľkom renesančnom umeleci v pápežských službách Michelangelovi: Kameň a bolesť. V pôvodnom znení i v preklade do modernej slovenčiny vyjdú Selanky Jána Hollého, ktoré spolu so štúdiou dr. J. Ambruša: J. Hollý očami svojich súčasníkov — sú dôstojným výrazom vďačnej úcty našej literárno-historickej vedy k dieľu a významu šľachtného kňaza, rodofuba a veľkého Slovana.

ERAZMOVÚ CENU 1969, ktorú založili vlni pri príležitosti 500. výročia narodenia veľkého humanistu-teológa, dostal známy francúzsky katol. spisovateľ Gabriel Marcel.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza dva razy mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moysesova 50. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba s red. radou. Zodp. red. Ladislav Hučko. Uzavierka čísla je vždy 10. a 25. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48.